

Sygn. akt V U 1323/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 października 2013 roku

Sąd Okręgowy w Słupsku V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie następującym:

Przewodniczący: **SSO Radosław Buko**

Protokolant: st. sekr. sądowy Beata Pezena

po rozpoznaniu w dniu 10 października 2013 roku w Słupsku

odwołania W. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

z dnia 19 lipca 2013 roku znak (...)

w sprawie **W. K.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.**

o emeryturę

I. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu W. K. prawo do emerytury na podstawie art.184 w zw. z art.32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2009 roku numer 153 poz. 1227 ze zm.) od dnia 28 czerwca 2013 roku, nie stwierdzając odpowiedzialności organu rentowego

II. zasądza od pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. na rzecz ubezpieczonego W. K. 60 zł (sześćdziesiąt zł) tytułem zwrotu kosztów procesu

UZASADNIENIE

Ubezpieczony W. K. wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z dnia 19.07.2013 r., znak (...), odmawiającej prawa do emerytury.

Ubezpieczony domagał się zmiany zaskarżonej decyzji w całości poprzez przyznanie jemu prawa do emerytury podnosząc, że w okresie od 15.04.1977 r. do 30.11.1979 r. pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych w Piekarni (...) w L. przy ulicy (...), w charakterze piekarza.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wniósł o oddalenie odwołania podnosząc, iż ubezpieczony wykazał na 01.01.1999r. wymagany staż ogółem, ale nie wykazał wymaganego okresu pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 15 lat. Do okresu pracy w warunkach szczególnych organ rentowy nie zaliczył ubezpieczonemu zatrudnienia w Piekarni (...) w L. od dnia 15.04.1977 r. do 30.11.1979 r., ponieważ jak ustalono ubezpieczony był uczniem (zawarto umowę o naukę zawodu), a nie pracownikiem zatrudnionym na podstawie umowy o pracę.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony W. K., urodzony (...), w dniu 29.05.2013 r. złożył wniosek o emeryturę. Jest członkiem OFE, ale złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym na dochody budżetu państwa. Nie pracuje, zatrudnienie ustało z dniem 27.06.2013 r. Wykazał według stanu na dzień 01.01.1999r. okres

składkowy i nieskładkowy w wymiarze 27 lat 7 miesięcy i 3 dni, w tym 13 lat i 1 miesiąc okresu pracy w warunkach szczególnych. Zaskarżoną decyzją z dnia 19.07.2013 r. odmówiono mu prawa do emerytury z uwagi na nie wykazanie 15 letniego okresu pracy w warunkach szczególnych.

/dowód: akta emerytalne ZUS: wniosek k. 1 – 2, karta przebiegu zatrudnienia na dzień 01.01.1999 r. k. 36, zaskarżona decyzja z dnia 19.07.2013 r. – k. 37 – 37 v./

Ubezpieczony W. K. w okresie 15.04.1977 r. do 30.11.1979 r. pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w Piekarni (...)

w L. jako piekarz. Ubezpieczony pracował przy piecu, wykonywał pracę piekarza przy wypieku chleba i bułek. Obsługiwał piec, wkładał i wyjmował pieczywo z pieca. W piekarni pracowali również uczniowie, ubezpieczony nie wykonywał pracy ucznia – był pełnoprawnym pracownikiem. Wykonywał wszystkie czynności związane z wypiekiem pieczywa. Pracował po 10 godzin, w sezonie nawet po 16. W 1979 r. zdał eksternistycznie egzamin czeladniczy. Nie korzystał z urlopów bezpłatnych. Do ubezpieczeń społecznych w spornym okresie zatrudnienia został zgłoszony przez pracodawcę jako uczeń. Uczniowie w piekarni czyścili blachy, sprząтали, malowali chleb, nie pracowali przy piecu. Uczniowie mieli po 15-16 lat, byli bezpośrednio po szkole podstawowej.

/dowód: akta sprawy: wyjaśnienia ubezpieczonego – k. 19 w zw. z k. 21 (00:05:09 – 00:12:55 oraz 00:12:56 – 00:14:18), zeznania świadka S. P. – k. 19 v. w zw. z k. 21 (00:17:27 – 00:22:23), zeznania świadka R. S.- k. 19v. – 20 w zw. z k. 21 (00:22:24 – 00:32:34), zeznania świadka W. W. – k. 20 w zw. z k. 21 (00:32:35 – 00:40:40), świadectwo czeladnicze z dnia 22.11.1979 r.- k. 18, legitymacja czeladnicza- k. 17, świadectwo ukończenia szkoły z dnia 27.06.1971 r. – koperta k. 5, świadectwo pracy z dnia 02.02.1996 r. za okres zatrudnienia od 15.04.1977 r. do 31.01.1988 r.– koperta k. 5, świadectwo pracy z dnia 02.02.1996 r. za okres nauki od 01.01.1970 r. do 31.07.1971 r. – koperta k. 5, świadectwo pracy z dnia 30.01.1988 r. koperta k. 5/

Praca ubezpieczonego w toku zatrudnienia w Piekarni (...)

w L. w okresie od 15.04.1977 r. do 30.11.1979 r. tj. przez 2 lata 7 miesięcy i 26 dni była pracą w warunkach szczególnych. Okres pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych wynosi łącznie 15 lat 8 miesięcy i 26 dni, po doliczeniu okresu bezspornego uznanego przez organ rentowy w wymiarze 13 lat i 1 miesiąca.

Ubezpieczony według stanu na dzień 01.01.1999 r. posiada wymagany 15 letni staż pracy w warunkach szczególnych.

/dowód: akta sprawy: wyjaśnienia ubezpieczonego – k. 19 w zw. z k. 21 (00:05:09 – 00:12:55 oraz 00:12:56 – 00:14:18), zeznania świadka S. P. – k. 19 v. w zw. z k. 21 (00:17:27 – 00:22:23), zeznania świadka R. S.- k. 19v. – 20 w zw. z k. 21 (00:22:24 – 00:32:34), zeznania świadka W. W. – k. 20 w zw. z k. 21 (00:32:35 – 00:40:40), świadectwo czeladnicze z dnia 22.11.1979 r.- k. 18, legitymacja czeladnicza- k. 17, świadectwo ukończenia szkoły z dnia 27.06.1971 r. – koperta k. 5, świadectwo pracy z dnia 02.02.1996 r. za okres zatrudnienia od 15.04.1977 r. do 31.01.1988 r.– koperta k. 5, świadectwo pracy z dnia 02.02.1996 r. za okres nauki od 01.01.1970 r. do 31.07.1971 r. – koperta k. 5, świadectwo pracy z dnia 30.01.1988 r. koperta k. 5/

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego W. K. zasługuje na uwzględnienie.

Kwestią wymagającą rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie było ustalenie uprawnień ubezpieczonego do wcześniejszej emerytury z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach, na podstawie art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 roku, Nr 153, poz. 1227) oraz przepisów Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 , poz. 43 ze zm.).

Zgodnie z art.184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym po 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32,33,39 i 40, jeżeli w dniu wejścia ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27

W myśl ust. 2 art. 184 - w brzmieniu obowiązującym do końca grudnia 2012r. - emerytura przysługuje ubezpieczonym, którzy nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. Obecnie od 01.01.2013 r. brak jest obowiązku rozwiązaniu stosunku pracy w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, to 25 lat w przypadku mężczyzny (art. 27 pkt 2). Wiek emerytalny wynika z § 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz. 43 ze zm.), do którego odsyła art. 32 ust. 4 powołanej ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Dla mężczyzny jest to 60 lat. Wymagany okres zatrudnienia w warunkach szczególnych przewidziany w przepisach dotychczasowych, o którym mowa w art. 184 ust. 1, to okres 15 lat, o czym stanowi § 4 ust. 3 powołanego rozporządzenia.

Bezsporne w niniejszej sprawie było, że ubezpieczony W. K. na dzień wydania zaskarżonej decyzji miał ukończone 60 lat – ukończył je w dniu (...) jest członkiem OFE, ale złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym na dochody budżetu państwa. Posiada wymagany 25 letni staż pracy liczony na dzień wejścia w życie ustawy, tj. na dzień 01.01.1999 roku.

Oznacza to, iż jedyną przesłanką jaką musiał ubezpieczony udowodnić w przedmiotowej sprawie była praca w warunkach szczególnych w wymiarze 15 lat według stanu na dzień 01.01.1999r.

Zgodnie § 22 ust 1 rozporządzenia ministra pracy i polityki społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. nr 237 poz.1312) środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę jest świadectwo pracy, zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu, wydane na podstawie posiadanych dokumentów lub inny dokument, w tym w szczególności:

- 1) legitymacja ubezpieczeniowa;
- 2) legitymacja służbowa, legitymacja związku zawodowego, umowa o pracę, wpis w dowodzie osobistym oraz pisma kierowane przez pracodawcę do pracownika w czasie trwania zatrudnienia.

Z kolei ust 2 tego przepisu stanowi, że jeżeli ustawa przewiduje możliwość udowodnienia zeznaniami świadków okresu składkowego, od którego zależy prawo lub wysokość świadczenia, dowód ten dopuszcza się pod warunkiem złożenia przez zainteresowanego oświadczenia w formie pisemnej lub ustnej do protokołu, że nie może przedłożyć odpowiedniego dokumentu potwierdzającego ten okres.

Jednak w spornych przypadkach, uwzględnienie okresów wykonywania pracy w szczególnych warunkach następuje po ustaleniu rzeczywistego zakresu obowiązków oraz wykonywania bezpośrednio i stale, w pełnym wymiarze czasu pracy tego zatrudnienia.

Zważyć przy tym należy, że w postępowaniu przed sądem ubezpieczeń społecznych w sprawach o świadczenia emerytalno – rentowe prowadzenie dowodu z zeznań świadków lub z przesłuchania stron nie podlega żadnym ograniczeniom.

Według art. 473 § 1 kpc w postępowaniu w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przed sądem przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu z zeznań świadków i z przesłuchania stron.

Ten wyjątek od ogólnych zasad, wynikających z art. 247 kpc, sprawia, że każdy istotny fakt (np. taki, którego ustalenie jest niezbędne do przyznania ubezpieczonemu prawa do wcześniejszej emerytury), może być dowodzony wszelkimi środkami dowodowymi, które sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2007 r. I UK 111/07).

W ocenie Sądu jest oczywiste, iż brzmienie zajmowanego stanowiska, jakie widnieje w dokumentach prowadzonych i wystawionych przez pracodawcę nie może mieć rozstrzygającego znaczenia w sprawie. Decyduje rodzaj wykonywanej pracy, co nadto wynika z powołanych wyżej przepisów prawa, w szczególności art. 32 ust. 2 który stanowi, iż dla celów ustalenia uprawnień do emerytury w obniżonym wieku za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Rodzaje prac ustala się na podstawie powołanego już wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, który w załączniku A w Działach od I do XIV wymienia rodzaje prac, które są pracą w warunkach szczególnych.

Ponadto należy dodać, iż w myśl § 2 ust. 1 tegoż rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W załączniku A do powyżej określonego rozporządzenia w dziale X wskazano prace w rolnictwie i przemyśle rolno – spożywczym, a w pkt. 10 prace przy wypieku pieczywa.

Jak już wyżej wskazano, o zaliczeniu pracy do okresu pracy w warunkach szczególnych, decyduje nie rodzaj zajmowanego przez ubezpieczonego stanowiska, a praca jaką faktycznie wykonywał. Powyższe zostało również potwierdzone w licznych orzeczeniach Sądu Najwyższego.

W ocenie Sądu praca ubezpieczonego w spornym okresie zatrudnienia w Piekarni (...) w L. w okresie od 15.04.1977 r. do 30.11.1979 r. tj. przez 2 lata 7 miesięcy i 26 dni była pracą w warunkach szczególnych.

Fakt pracy został potwierdzony zgodnymi zeznaniami świadków: S. P., R. S. oraz W. W.. Świadczenie pracowali razem z ubezpieczonym znali zatem charakterystykę i warunki pracy W. K..

Zeznania świadków w tym zakresie jako jasne, rzeczowe, logiczne i spójne Sąd uznał za wiarygodne. Sąd dał w pełni wiarę powyższym zeznaniom, gdyż są one zgodne z dokumentami z okresu zatrudnienia zgromadzonymi w toku niniejszego postępowania tj. świadectwami pracy – koperta k. 5 akt sprawy. Świadczenie wyjaśnili, że ubezpieczony w zakładzie pracy w spornym okresie nie był uczniem, a pełnoprawnym pracownikiem wykonującym typowe czynności piekarza. Piekarnia (...) była zakładem prywatnym i pracownicy nie mieli żadnego wpływu na prawidłowe zgłoszenie ich do ubezpieczenia społecznego. Świadek W. W. wyjaśnił dodatkowo, że uczniowie w piekarni mieli po 15 – 16 lat, a ubezpieczony w spornym okresie miał ponad 24 lat i na pewno nie pracował jako uczeń. Zdarzało się również, że pracodawca dopuszczał do pracy przy piecu osoby bez świadectwa czeladniczego. W 1979 r. W. K. eksternistycznie zdał egzamin czeladniczych i dalej pracował w piekarni jako piekarz – cukiernik.

Znamienne jest to, że organ rentowy nie kwestionował zeznań świadków, którzy nie mieli wątpliwości co do charakteru pracy ubezpieczonego. W ocenie Sądu Okręgowego nie budzi wątpliwości to, że nawet gdyby pracę ubezpieczonego traktować jako pracę ucznia to praca w tym charakterze po ukończeniu 16 lat była świadczona w pełnym wymiarze. Wynikało to z przepisu art. 13 ust 2 ustawy z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy. (Dz.U. nr 45 poz. 226 ze zm.) stanowiącego, że młodocianych w wieku powyżej lat 16 obowiązuje normalny czas pracy stosowany w zakładzie pracy.

W ocenie Sądu okres zatrudnienia w Piekarni (...) w L. w okresie od 15.04.1977 r. do 30.11.1979 r. nie budzi żadnych wątpliwości i może zostać uznany za pracę w warunkach szczególnych.

Pracodawca nie wystawił ubezpieczonemu świadectwa pracy w warunkach szczególnych za sporny okres zatrudnienia.

Z tej przyczyny Sąd bardzo starannie analizował dane wynikające z zeznań świadków oraz dokumenty przedłożone przez ubezpieczonego do odwołania.

Brak świadectwa pracy sam w sobie nie świadczy, że ubezpieczony nie świadczył w spornym okresie pracy w warunkach szczególnych.

Sąd zważył, iż świadectwo pracy wydane przez pracodawcę nie jest dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 k.p.c., gdyż podmiot go wydający nie jest organem państwowym ani organem wykonującym zadania w zakresie administracji państwowej, a tylko takie dokumenty stanowią dowód tego co zostało w nim urzędowo potwierdzone. Wydane przez pracodawcę świadectwo pracy w warunkach szczególnych jest dokumentem prywatnym w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Dokument taki podlega kontroli zarówno co do prawdziwości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej, co podkreślił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 maja 2004 r., sygn. akt III UK 31/2004 (OSNP 2005/1 poz.13).

Mając powyższe na uwadze Sąd uznał, że praca ubezpieczonego od 15.04.1977 r. do 30.11.1979 r. tj. przez 2 lata 7 miesięcy i 26 dni była pracą w warunkach szczególnych. Łączny okres pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych wynosi 15 lat 8 miesięcy i 26 dni, po doliczeniu okresu bezspornego uznanego przez organ rentowy w wymiarze 13 lat i 1 miesiąca.

Z tych racji natury faktycznej i prawnej Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu W. K.prawo do emerytury na podstawie art. 184 w związku z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych od dnia (...). tj. od dnia ukończenia 60 roku życia, nie stwierdzając odpowiedzialności organu rentowego, o czym orzeczono w sentencji wyroku.

Ustalenie, czy ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w spornym okresie wykonywał pracę w warunkach szczególnych, wymagało przeprowadzenia postępowania dowodowego przez Sąd. Z tych przyczyn nie można przypisać organowi rentowemu odpowiedzialności za nieprzyznanie świadczenia emerytalnego. Mając na uwadze dyspozycję art. 118 ust. 1 a ustawy o emeryturach i rentach z FUS Sąd Okręgowy nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego za nieprzyznanie prawa do świadczenia.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3, art. 99 i 108 § 1 k.p.c. zasądzając od organu rentowego jako przegrywającego sprawę koszty poniesione przez ubezpieczonego tytułem zastępstwa procesowego. O zasądzenie tych kosztów pełnomocnik ubezpieczonego wnosił na rozprawie przez Sądem Okręgowym w Słupsku w dniu 10.10.2013 r. (v. k. 20 v. w zw. z k. 21 akt sprawy (00:40:53 – 00:41:32)). Sąd zasądził kwotę 60 zł stanowiącą minimalne wynagrodzenie pełnomocnika procesowego będącego radcą prawnym należną w sprawach o świadczenie z ubezpieczeń społecznych tj. w oparciu 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy udzielonej

przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.), o czym orzeczono w punkcie II sentencji wyroku.